

Nr 162.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1946 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde.

(2: a avd.)

Driftbudgeten.

Åttonde huvudtiteln.

1:o) **Bidrag till omläggning av värme-, vatten- och ventilationssystemet inom nordiska museet.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 211 (bilaga 4, punkt 1, s. 49—52 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 april 1946) föreslagit riksdagen att till Bidrag till omläggning av värme-, vatten och ventilationssystemet inom nordiska museet å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 745 000 kronor.

Kostnaderna för ifrågavarande arbeten ha av *nordiska museets nämnd* beräknats till 786 800 kronor. Nämnden har framhållit, att museet icke hade andra medel tillgängliga för dessa oundgängligen nödvändiga arbeten än vissa fondmedel, uppgående till i runt tal 42 000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

De av nordiska museets nämnd föreslagna arbetena inom museibygnaden vid Lejonslätten finner jag i likhet med byggnadsstyrelsen behövlige. Kostnaderna för arbetenas utförande ha beräknats till 786 800 kronor. Mot kostnadsberäkningen har jag icke funnit anledning till erinran. Till bestridande av kostnaderna stå vissa fondmedel å i runt tal 42 000 kronor till förfogande. Då museet icke har möjlighet att av egna medel bestrida återstoden av de beräknade kostnaderna eller 744 800 kronor, anser jag mig böra förorda, att staten här träder hjälpsamt emellan. Enligt vad nämnden framhållit skulle genom arbetenas utförande väsentliga besparingar uppstå i driftkostnader, för vilka statsbidrag ej utgår. Med hänsyn härtill kan, såsom statskontoret föreslagit, en viss reducering av det begärda statsbidraget vara motiverad. Jag finner det emellertid lämpligare, att hänsyn tages till driftkostnadsminskningen, när sådan inträtt, vid avvägningen av det anslag, som årligen utgår till museets verksamhet. Jag förordar därför, att bidrag av statsmedel lämnas till

ifrågavarande byggnadsarbeten med det belopp, som utöver nyssnämnda belopp av 42 000 kronor erfordras för arbetenas utförande, dock med högst 745 000 kronor. Därest arbetena komma till utförande i arbetslöshetsbekämpande syfte synes det lämpligt, att hela företaget kan utföras i ett sammanhang, varför på beredskapsstat för nästa budgetår bör upptagas ett till 745 000 kronor avrundat belopp för ändamålet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer förty,

Utskottet.

att riksdagen må till *Bidrag till omläggning av värme-, vatten- och ventilationssystemet inom nordiska museet* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 745 000 kronor.

2:o) **Domkapitlen och stiftsnämnderna: Uppförande av domkapitelshus i Växjö.** I enlighet med med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 52 och 53) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Domkapitlen och stiftsnämnderna: Uppförande av domkapitelshus i Växjö* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 120 000 kronor.

3:o) **Domkapitlen och stiftsnämnderna: Iordningställande av vissa lokaler för domkapitlet i Skara m. m.** Av den i propositionen (punkt 3, s. 53 och 54) lämnade redogörelsen framgår, att *domkapitlet i Skara* hemställt om anvisande av 60 750 kronor för iordningställande av arkivlokaler, sessionssal och panncentral m. m. i konsistoriehuset i Skara. *Arbetsmarknadskommissionen* har föreslagit, att för ändamålet å allmän beredskapsstat anvisas 54 000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Jag finner i likhet med arbetsmarknadskommissionen lämpligt, att de av domkapitlet i Skara föreslagna byggnadsarbetena beträffande konsistoriehuset medtagas i förslaget till investeringsreserv för nästa budgetår. Kostnaderna för byggnadsarbetena ha beräknats till 58 610 kronor, varav 54 200 kronor ansetts belöpa å sådana lokaler, som disponeras av domkapitlet och stiftsnämnden, och återstoden eller 4 410 kronor å övriga lokaler. Mot kostnadsberäkningen och kostnadsfördelningen har jag icke funnit anledning till erinran. Sistnämnda kostnad torde, såsom domkapitlet förutsatt, böra bestridas av domkyrkan i Skara, som äger konsistoriehuset. Då domkyrkan enligt vad domkapitlet framhållit saknar medel att bestrida byggnadskostnaderna i övrigt, föreslår jag, att dessa såsom tidigare skett i liknande fall (jfr 1939 års åttonde huvudtitel, punkten 39) lika fördelas mellan staten och kyrkofonden. Statens bidrag för ändamålet torde böra anvisas från ett särskilt å allmän beredskapsstat för nästa budgetår uppförande anslag under åttonde huvudtiteln, vilket anslag torde böra bestämmas till 27 000 kronor.

Då enahanda belopp enligt vad jag föreslagit skulle utgå ur kyrkofonden, bör riksdagens medgivande härtill inhämtas.

Utskottet.

Vad departementschefen anfört har icke givit utskottet anledning till erinran. Kostnaderna för de ifrågasatta byggnadsarbetena torde sålunda i enlighet med departementschefens förslag böra lika fördelas mellan staten och kyrkofonden. Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) till *Domkapittlen och stiftsnämnderna: Iordningsställande av vissa lokaler för domkapitlet i Skara m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 27 000 kronor;

b) medgiva att av kyrkofonden må, under för beredskapsstaten gällande förutsättningar, till iordningställande av vissa lokaler för domkapitlet i Skara m. m. utgå ett belopp av 27 000 kronor.

4:o) **Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Bidrag till vissa reparationsarbeten m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 54) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Bidrag till vissa reparationsarbeten m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 21 000 kronor.

5:o) **Folkskolor m. m.: Bidrag till vissa byggnadsarbeten.** Under denna rubrik har chefen för ecklesiastikdepartementet (punkt 5, s. 54 och 55) erinrat, att *arbetsmarknadskommissionen* hemställt, att till nämnda ändamål måtte å allmän beredskapsstat för nästa budgetår uppföras ett anslag av 17 000 000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Till *Folkskolor m. m.: Bidrag till vissa byggnadsarbeten* har riksdagen för budgetåret 1946/47 beviljat ett förslagsanslag av 8 000 000 kronor. Då medelsbehovet för detta ändamål vid genomförande av den av arbetsmarknadskommissionen för samma budgetår föreslagna investeringsplanen för folkskolebyggnader enligt kommissionens beräkningar med 17 000 000 kronor överstiger det redan beviljade anslaget belopp, har kommissionen ansett sig böra föreslå, att anslag för ändamålet jämväl skall uppföras å allmän beredskapsstat för nästa budgetår med sistnämnda belopp. Vid ett utnyttjande av investeringsreserven på detta område torde emellertid de byggnadsbidrag, som komma att utbetalas under nästa budgetår, böra bestridas från det av riksdagen för samma budgetår redan anvisade anslaget till bidrag till vissa byggnadsarbeten för folkskoleväsendet, vilket anslag har förslagsanslags natur. Särskilt anslag för ändamålet torde sålunda icke böra uppföras å beredskaps-

stat. Med hänsyn till det väsentliga anslagsöverskridande, som ett mera avsevärt utnyttjande av ifrågavarande investeringsreserv skulle medföra, synes det emellertid lämpligt, att kommissionens förevarande förslag i detta sammanhang bringas till riksdagens kännedom.

Vad departementschefen anfört i fråga om bidrag till vissa byggnadsarbeten för folkskoleväsendet har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

Utskottet.

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet sålunda anfört.

6:o) **Folkskolor m. m.: Bidrag till underhåll av skollokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 55), enligt vilket bidraget bör utgå utöver det underhålls- och materielbidrag, som skoldistriktet enligt nu gällande bestämmelser äga uppbära, samt endast avse sådana lokaler, för vilka nyssnämnda bidrag utgår, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Folkskolor m. m.: Bidrag till underhåll av skollokaler* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 1 800 000 kronor.

7:o) **Yrkesutbildning vid en arbetslöshetskris.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1944:281 uppfördes dels å allmän beredskapsstat I för budgetåret 1944/45 ett anslag av förslagsvis 4 000 000 kronor till Yrkesutbildning i beredskapskurser m. m., dels ock å allmän beredskapsstat III för samma budgetår ett anslag av 20 000 000 kronor till Yrkesutbildning i kurser för arbetslösa. Under förstnämnda anslag beräknades ett belopp av 1 500 000 kronor till förberedande åtgärder för och igångsättande vid behov av yrkesutbildningskurser för arbetslösa. Från och med innevarande budgetår har det å allmän beredskapsstat I för budgetåret 1944/45 uppförda anslaget överflyttats till riksstaten. För nästa budgetår har riksdagen anvisat ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor till Yrkesutbildningskurser för arbetslösa m. m. Av detta anslag ha förslagsvis 1 500 000 kronor beräknats skola disponeras till anordnande i begränsad omfattning av yrkesutbildningskurser för arbetslösa.

Med stöd av 1944 års riksdags beslut har Kungl. Maj:t den 29 juni 1945 utfärdat kungörelse (nr 445) angående yrkesutbildningskurser för arbetslösa. Bestämmelserna i nämnda kungörelse taga sikte på såväl en mera lokalt betonad arbetslöshetsituation som en riksomfattande arbetsmarknadskris.

Departementschefen (punkt 7, s. 56) har nu anfört följande.

Under det av riksdagen numera för budgetåret 1946/47 under riksstatsens åttonde huvudtitel beviljade förslagsanslaget å 1 800 000 kronor till Yrkesutbildningskurser för arbetslösa m. m. ha medel beräknats till anordnande

i begränsad omfattning av kurser för meddelande av yrkesutbildning åt arbetslösa. Några säkra hållpunkter för beräkningen av det verkliga medelsbehovet för dylik utbildningsverksamhet under nästa budgetår föreligga givetvis icke. Därest det skulle visa sig lämpligt och erforderligt att med stöd av nämnda kungörelse anordna yrkesutbildningskurser för arbetslösa i större omfattning, torde statens utgifter för ändamålet komma att avsevärt överstiga det medelsbehov, varmed räknats vid avvägningen av nyssnämnda anslag. Det synes mig ur budgetteknisk synpunkt lämpligt, att statens utgifter även för dylik händelse bestridas från sagda anslag, som har förslagsanslags natur. Därest riksdagen icke finner anledning till erinran mot vad jag sålunda förordat, torde därför särskilt anslag för ändamålet icke böra uppföras å allmän beredskapsstat för nästa budgetår.

Utskottet. Vad departementschefen anfört i förevarande sammanhang har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet sålunda anfört.

Kapitalbudgeten.

Statens allmänna fastighetsfond.

8:o) **Magasinsbyggnad vid statens etnografiska museum.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (bilaga 13, punkt 1, s. 99 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 april 1946) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Magasinsbyggnad vid statens etnografiska museum* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 300 000 kronor.

9:o) **Iordningställande av undervisnings- och konserveringslokaler i vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens ämbetsbyggnad.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 99 och 100) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Iordningställande av undervisnings- och konserveringslokaler i vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens ämbetsbyggnad* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 32 000 kronor.

10:o) **Iståndsättande av muren omkring botaniska trädgården i Uppsala.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 100 och 101) föreslagit riksdagen att till iståndsättande av muren omkring botaniska trädgården i Uppsala å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av 35 000 kronor.

Kostnaderna för murens iståndsättande i enlighet med ett av länsarkitekten i Uppsala och landsantikvarien därstädes i samråd med byggnadsfirman Anders Diös upprättat restaureringsförslag ha i kostnadskalkyl av den 20 december 1944 beräknats till 33 387 kronor. Detta förslag avser endast en partiell restaurering av muren. Däri ingår icke anordnande av trappförbindelse m. m. vid gamla entrén mot Wahlenbergsvägen. En fullständig restaurering har beräknats draga en kostnad av cirka 50 000 kronor.

Drätselnämnden vid universitetet i Uppsala har erinrat, att ifrågavarande mur jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 25 januari 1935 vore att anse såsom byggnadsminnesmärke. Nämnden har vidare framhållit, att till universitetets förfogande för reparations- och underhållskostnader stående anslagsmedel icke försloge till bestridande av kostnaderna för erforderlig restaurering av muren.

Byggnadsstyrelsen och *riksantikvarieämbetet* ha tillstyrkt, att medel anvisas till restaurering av muren i enlighet med förenämnda, till 33 387 kronor kostnadsberäknade restaureringsförslag.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Behovet av den av byggnadsstyrelsen och riksantikvarieämbetet förordade restaureringen av muren omkring botaniska trädgården i Uppsala är påtagligt. Då till universitetets förfogande stående medel till underhåll och reparationer icke torde lämna tillgång till bestridande av de i december 1944 till 33 387 kronor beräknade kostnaderna för murens iståndsättande, förordar jag, att anslag för ändamålet uppföres å allmän beredskapsstat för nästa budgetår. Anslaget torde böra uppföras med ett uppåt avrundat belopp av 35 000 kronor.

Utskottet tillstyrker i likhet med departementschefen, att medel för ifrågavarande ändamål anvisas å allmän beredskapsstat. Utskottet hemställer således,

Utskottet.

att riksdagen må till *Iståndsättande av muren omkring botaniska trädgården i Uppsala* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 35 000 kronor.

11:o) **Ändrings- och reparationsarbeten i byggnaden för kemiska institutionen vid Chalmers tekniska högskola.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 101) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Ändrings- och reparationsarbeten i byggnaden för kemiska institutionen vid Chalmers tekniska högskola* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 63 000 kronor.

12:o) **Simhallsanläggning vid gymnastiska centralinstitutet.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 101 och 102) föreslagit riksdagen att till nämnda byggnadsföretag å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 594 000 kronor.

Till uppförande av nybyggnader för gymnastiska centralinstitutet ha för budgetåren 1941/45 anvisats statsanslag av tillhoppa 2 535 000 kronor. En utförlig redogörelse för denna byggnadsfråga har lämnats i propositionen 1941: 223 och i 1942 års statsverksproposition (kapitalbudgeten, bilaga 6, s. 11 ff.). Såsom av denna redogörelse framgår har utförandet av den simhallsanläggning, som planerats skola ingå i den nu uppförda byggnaden för värme-central m. m., ansetts böra tills vidare uppskjutas.

Arbetsmarknadskommissionen har nu föreslagit, att anslag till utförande av simhallsanläggningen skall uppföras å allmän beredskapsstat för nästa budgetår. Kostnaderna för anläggningen ha beräknats till 594 000 kronor.

Departementschefen har för egen del biträtt kommissionens förslag.

Utskottet.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Simhallsanläggning vid gymnastiska centralinstitutet* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 594 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd.

13:o) **Lån till August Abrahamsons stiftelse för slöjdläro-utbildning för vissa ombyggnadsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 102) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Lån till August Abrahamsons stiftelse för slöjdläro-utbildning för vissa ombyggnadsarbeten* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 uppföra ett anslag av 20 000 kronor.

Stockholm den 28 maj 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Lindström, Grånebo, Larsson, Karl Andersson, Mannerskantz, Gillström, Petersson, Gunnar Andersson* och *Ivar Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Falla, Rubbestad, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Stazäng, Wallentheim, Malmberg* i Skövde, *Lindholm, Onsjö* och *Persson* i Vinberg.